

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-70693175-45.02-34488462
Konu : Görüş Talebi

12.10.2021

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 01.10.2021 tarihli ve E-10096465-622.02-33609547 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve ekleri incelenmiş olup özetle; Adana ili Sarıçam ilçesi Sarıçam Rehberlik ve Araştırma Merkezinde, 18 yaş üstü zihinsel yetersizliği bulunan bireylerin iş ve işlemlerini sürdürebilmesi için anne, baba veya diğer kişilerden mahkeme tarafından verilmiş kısıtlanmış olduğunu ve vasi veya velayet altına bırakıldığını gösterir belgelerden herhangi birinin talep edildiğinden bahisle, 18 yaş üstü zihinsel yetersizliği olan bireyler için vesayet veya velayet belgelerinin istenip istenmeyeceği, anne ve/veya babanın kimlikleri ile gelmelerinin yeterli olup olmayacağı hususunda tereddüte düşüldüğü ve Genel Müdürlüğümüzün görüşünün talep edildiği anlaşılmıştır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunun;

"Kişilik" üst başlığı altında düzenlenen 9 uncu maddesinde: "*Fiil ehliyetine sahip olan kimse, kendi fiilleriyle hak edinebilir ve borç altına girebilir.*", 10 uncu maddesinde: "*Ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır.*", 11 inci maddesinde: "*Erginlik onsekiz yaşın doldurulmasıyla başlar...*", 13. maddesinde: "*Yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkes, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir.*", 14 üncü maddesinde: "*Ayırt etme gücü bulunmayanların, küçüklerin ve kısıtlıların fiil ehliyeti yoktur.*", 15. maddesinde: "*Kanunda gösterilen ayırık durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiilleri hukukî sonuç doğurmaz.*" ve 16. maddesinde ise: "*Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar, yasal temsilcilerinin rızası olmadıkça, kendi işlemleriyle borç altına giremezler. Karşılıksız kazanmada ve kişiye sıkı sıkıya bağlı hakları kullanmada bu rıza gerekli değildir.*" hükümlerine,

"Velayet" üst başlığı altında düzenlenen 335 inci maddesinde: "*...Hâkim vasi atanmasına gerek görmedikçe, kısıtlanan ergin çocuklar da ana ve babanın velâyeti altında kalırlar.*", 340 ıncı maddesinde: "*...Ana ve baba çocuğa, özellikle bedensel ve zihinsel engelli olanlara, yetenek ve eğilimlerine uygun düşecek ölçüde, genel ve meslekî bir eğitim sağlarlar.*", 350 nci maddesinde: "*Velâyetin kaldırılması hâlinde ana ve babanın çocuklarının bakım ve eğitim giderlerini karşılama yükümlülükleri devam eder...*", hükümlerine,

"Vesayet Organları" üst başlığı altında düzenlenen 403 üncü maddesinde: "*Vasi, vesayet altındaki küçüğün veya kısıtlının kişiliği ve malvarlığı ile ilgili bütün menfaatlerini korumak ve hukukî işlemlerde onu temsil etmekle yükümlüdür.*" hükmüne; "Vesayeti Gerektiren Haller" üst başlığı altında düzenlenen 405 inci maddesinde: "*Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan her ergin kısıtlanır...*", 413 üncü maddesinde: "*Vesayet makamı, bu görevi yapabilecek yetenekte olan bir ergini vasi olarak atar*", hükmüne ve "Vasinin Atanması" üst başlığı altında düzenlenen 419 uncu maddesinde: "*Kısıtlanan ergin çocuklar kural olarak vesayet altına alınmayıp velâyet altında bırakılır.*" hükmüne yer

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Milli Müdafaa Cad. NO:6/8 Çankaya/ANKARA

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (312) 413 42 16

E-Posta: ahmet.simsek@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ahmet ŞİMŞEK

Unvan : Şube Müdürü

İnternet Adresi:

Faks:3124134506

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d0b6-c1d4-31ee-b18b-e443 kodu ile teyit edilebilir.

verilmiştir.

Türk Medeni Kanunun yukarıda alıntılanan hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyetine sahip olduğu ve 18 yaşının doldurulmasıyla kişinin ergin olacağı, ancak 18 yaşını doldurmuş olanlardan ayırt etme gücü bulunmayanların ve kısıtlıların fiil ehliyetinin bulunmadığı, zira Kanunda gösterilen ayırık durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiillerinin hukukî sonuç doğurmayacağı ve bu kişilerin yasal temsilcilerinin rızası olmadıkça kendi işlemleriyle borç altına giremeyecekleri, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan erginlerin kısıtlanacağı, hâkim vasi atanmasına gerek görmedikçe, kısıtlanan ergin çocukların ana ve babanın velâyeti altında kalacağı anlaşılmaktadır.

07.07.2018 tarihi ve 30471 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin;

"Eğitsel değerlendirme ve tanılama esasları" başlıklı 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında: "Bireylerin eğitsel değerlendirmesi ve tanılamasıyla ilgili ilk başvuru; okul yönetimi, veli ya da zihinsel engeli olmayan 18 yaşından büyük bireyin kendisi tarafından; resmî kurumlarda bakım ve barınma hizmetinden yararlanan bireyler için kurumun resmî yazı ile görevlendireceği personel tarafından RAM'a yapılır."

"Eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler" başlıklı 8 inci maddesinde:

"(1) Eğitsel değerlendirme ve tanılama için;

- a) Bireyin, velisinin ya da okul yönetiminin yazılı talebi,*
 - b) Koruyucu aile yanında kalan bireyler için yapılan başvurularda koruyucu aile belgesi,*
 - c) Okula kayıtlı olan öğrenciler için Eğitsel Değerlendirme İstek Formu (EK-3),*
 - ç) Birey için uygun eğitim ortamına yönlendirilmesi amaçlı başvurularda gerektiğinde Engelli Sağlık Kurulu Raporu,*
 - d) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti almak üzere yapılan başvurularda Engelli Sağlık Kurulu Raporu,*
 - e) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti alan bireylerin raporlarının yenilenmesi için yapılan başvurularda ilgili kurumca düzenlenecek Dönem Sonu Bireysel Performans Değerlendirme Formu (EK-4),*
- istenir."* hükümlerine yer verilmiştir.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin yukarıda alıntılanan hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; bireylerin eğitsel değerlendirmesi ve tanılamasıyla ilgili ilk başvurunun okul yönetimi, veli ya da zihinsel engeli olmayan 18 yaşından büyük bireyin kendisi tarafından yapılacağı yönündeki düzenlemenin mefhumu muhalifinden hareketle 18 yaşından büyük olup zihinsel engeli bulunan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılama başvurusunu kendilerinin yapamayacakları sonucuna ulaşılmaktadır.

Sonuç olarak; Yönetmelikte 18 yaşından büyük olup zihinsel yetersizliği bulunan bireylerin kendilerinin değerlendirme ve tanılama talebinde bulunamayacakları hususu dolaylı olarak düzenlenmekle yetinilerek, bu bireyler adına söz konusu başvuruyu kimin veya kimlerin yapabileceğine açıkça yer verilmemiş ise de Türk Medeni Kanunun yukarıda alıntılanan hükümleri incelendiğinde, bu bireyler adına eğitsel değerlendirme ve tanılama başvurusunun yasal temsilcileri tarafından yapılması gerektiğinden, sadece zihinsel yetersizliğe ilişkin belgelerin ibrazının değerlendirme ve tanılama başvurusu için yeterli olmadığı, söz konusu başvurularda yetkili yargı mercilerinden alınacak velayet veya vesayet kararlarına ilişkin belgelerin de istenilmesinde bireyin menfaati ve kamu yararı bulunduğu mütalaa edilmiştir.

Bilgilerinizi arz ederim.

Ömer İNAN
Genel Müdür

Adres : Milli Müdafaa Cad. NO:6/8 Çankaya/ANKARA

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (312) 413 42 16

E-Posta: ahmet.simsek@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ahmet ŞİMŞEK

Unvan : Şube Müdürü

İnternet Adresi:

Faks:3124134506

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d0b6-c1d4-31ee-b18b-e443 kodu ile teyit edilebilir.